

Praha 8.12.2006

54

Přenosné nemoci v České republice v roce 2005

Infectious diseases in the Czech Republic in the year 2005

Souhrn

V této Aktuální informaci (AI) jsou zpracována data Státního zdravotního ústavu o hlášených přenosných nemocech a data z Českého statistického úřadu o zemřelých na přenosné nemoci. Zahrnuje přehled přenosných nemocí s nejvyšším výskytem, vývoj onemocnění bakterií Hib u dětí a vývoj počtu hlášených případů a úmrtí na kousnutí psem v letech 2000-2005. Dále AI obsahuje strukturu hlášených přenosných nemocí a počet dětí, zemřelých na přenosné nemoci.

Summary

This Topical information (TI) presents processed data of the National Institute of Public Health on reported infectious diseases and data of the Czech Statistical Office on deaths from infectious diseases. It includes trends of selected infectious diseases, Hib bacteria infections in children and trends of the numbers of reported cases and deaths from dog bite in the years 2000 - 2005. The TI also shows the structure of reported infectious diseases and numbers of children's deaths from infectious diseases.

V roce 2005 bylo hlášeno 142 tisíc onemocnění přenosnými nemocemi s incidencí 14 případů na tisíc obyvatel. Proti předchozímu roku klesl počet hlášených onemocnění téměř o 11 tisíc případů (7 %). Způsobil to především pokles u nejčastějšího onemocnění planých neštovic (B01) o více než 17 tisíc případů (33 %), jejichž výskyt se vrátil po výrazném nárůstu v roce 2004 na hodnoty odpovídající roku 2003. Významný pokles o 1 110 případů (52 %) byl také zaznamenán u diagnózy jiné virové infekce (B08) charakterizované postižením kůže a sliznic. Dále došlo k výraznějšímu poklesu o 986 případů (23 %) u diagnózy spála (A38).

Naopak největší nárůst počtu případů o 4 656 (16 %) v roce 2005 vykazuje ve srovnání s předchozím rokem diagnóza jiné bakteriální a střevní infekce (A04). Významně se také zvýšil počet případů o 2 203 (7 %) u salmonelóz (A02). Nejvýrazněji vzrostl počet případů u epidemického zánětu průšnic (B26), a to více než 7krát na výsledných 1 803 případů, což je nejvyšší dosažená hodnota od roku 1996. K výraznému nárůstu o 68 % došlo také u onemocnění virovou meningitidou (A87) s celkovým počtem 1 276 případů. Od roku 2003 se jedná u tohoto onemocnění téměř o čtyřnásobný nárůst. Nízký výskyt onemocnění žloutenkou typu A (B15), po setrvalém poklesu od roku 1996 až na 70 případů v roce 2004, stoupl v roce 2005 více než 4krát na 322 případů.

Riziko infekčních onemocnění převažuje u dětí ve věku od jednoho do pěti let, kdy připadá na 1 000 dětí tohoto věku přes 89 případů onemocnění. Z toho 35 případů představovaly plané neštovice (B01), dalších 23 případů infekce způsobené salmonelami (A02) a 21 případů jiné bakteriální střevní infekce (A04). Ze zbývajících deseti případů 4 způsobily ostatní střevní infekce a téměř 3 spála (A38). Uvedená věková skupina zaujímá zároveň největší podíl (22 %) z výskytu infekčních onemocnění. Vysoký podíl (20 %) na nemocnosti přenosnými chorobami s incidencí 63 případů na 1 000 dětí vykazuje věková skupina od 5 do 10 let, kde je výskyt planých neštovic nejintenzivnější s počtem 36 případů na 1 000 dětí tohoto věku. Svého maxima zde dosahuje také výskyt spály se 4 případy na 1 000 dětí v tomto věku. Další rizikovou skupinu představují děti ve věku do jednoho roku s 57 onemocněními na 1 000 kojenců, kde střevní infekce zaujímají 73 % případů. Mezi nejčastější onemocnění, u kterých dochází se zvyšujícím se věkem naopak k nárůstu intenzity výskytu, patří pásový opar (B02) a růže (A46) s incidencí ve věkové skupině starších 75 let 1,6 ‰ a 1,3 ‰. Vzhledem vysoce rozdílné intenzitě nemocnosti podle věku je vývoj incidence také ovlivněn vývojem věkové struktury obyvatelstva.

U nemocí, proti kterým se očkuje, došlo v roce 2005 oproti předchozímu roku k dvojnásobnému nárůstu počtu hlášených případů na celkových 3 243 onemocnění. Největší nárůst zaznamenal již zmiňovaný zánět průšnic (B26), který se na tomto navýšení podílel z 90 %. U tohoto onemocnění byla zasažena hlavně věková skupina 15 až 19 let u mužů a 10 až 14 let u žen. V obou těchto věkových skupinách proběhlo souhrnně 67 % onemocnění. Dalších 16 % případů nastalo ve věkové skupině 20 až 24 let a mezi nemocnými převažují muži (63 %). K nárůstu počtu případů došlo také u virové encefalitidy přenášené klíšťaty (A84) o 27 % s maximem výskytu ve věku 55 až 64 let. Na toto onemocnění zemřeli 2 lidé starší 60 let. Další očkované onemocnění se zvýšeným výskytem o 10 % proti loňskému roku představuje dávivý kašel (A37.0). Tato choroba zasahuje především děti ve věku 10 až 14 let. U ostatních očkovaných nemocí došlo k poklesu počtu hlášených případů. Nulový výskyt byl opět zaznamenán u onemocnění tetanus (A35), záškrť (A36), akutní dětská obrana (B16) a nově také u spalniček (B05).

Úmrtnost na hlášená infekční onemocnění dosáhla v roce 2005 podílu 3,2 ‰ na všech úmrtích v ČR. Celkově na tato onemocnění zemřelo 350 osob. Z vybraných přenosných infekcí bylo zaznamenáno nejvíce úmrtí (245) na jiné septikémie (A41), z toho 83 % zemřelých bylo starších 60 let a dvě osoby byly mladší 15 let. Toto onemocnění se také vyznačuje vysokým podílem (94 %) zemřelých vzhledem k počtu hlášených případů tohoto onemocnění. Druhou nejčastější příčinou úmrtí se stala bakteriální meningitida (G00) s 31 případy úmrtí, podílem zemřelých 19 % na takto nemocných a dvěma zemřelými ve věku do 15 let. Druhý nejvyšší podíl zemřelých z počtu nemocných (50 %) vykazuje zánětlivá neuropatie (G61), u které na šest nemocných připadají 3 zemřelí z nichž jeden byl mladší 15 let. Žloutenky zapříčinily úmrtí souhrnně 24 osob. Nejvíce se na úmrtnosti podílela chronická virová hepatitida (B18) s počtem 19 úmrtí a podílem 2,1 % zemřelých vzhledem k počtu nemocných. Celkově v roce 2005 zemřely na vybraná infekční onemocnění, u kterých došlo k úmrtí, 4 osoby z tisíce nemocných.

Z celkového počtu hlášených infekčních onemocnění zaujímají 70 % případů, obdobně jako v předchozích letech, plané neštovice (B01) a střevní onemocnění (diagnózy A02 a A04). Stejně jako v minulých letech nedošlo k výskytu onemocnění vzteklinou (A82) a neobjevil se také žádný případ onemocnění břišním tyfem (A01.1). Po zavedení očkování u onemocnění Hib (B96.3) v roce 2001 dochází k setrvalému poklesu výskytu tohoto onemocnění. Počet případů kousnutí nebo poranění způsobených psem (W54) nepatrně vzrostl o necelých 6 % a jedna osoba těmto zraněním podlehl.

Vypracoval: Bc. Jan Žofka

Vybrané hlášené přenosné nemoci v ČR v roce 2005

Diagnóza (MKN-10)	Počet případů	
	absolutně	na 100 000 obyvatel
Nejčastější onemocnění:		
A02 Jiné infekce způsobené salmonelami	32 927	321,7
A03 Shigellosis	278	2,7
A04 Jiné bakteriální střevní infekce	32 972	322,2
A08 Virové a jiné specifikované střevní infekce	3 670	35,9
A09 Průjem a gastroenteritida předpokl. infekč. původu	2 877	28,1
A38 Spála	3 222	31,5
A41 Jiná septikémie ¹⁾	262	2,6
A46 Růže	3 467	33,9
A69.2 Lymeská nemoc	3 647	35,6
A87 Virová meningitida	1 276	12,5
B01 Plané neštovice	35 217	344,1
B02 Pásový opar	6 682	65,3
B08 Jiné virové infekce s postižením kůže a sliznic	1 042	10,2
B15 Akutní hepatitida A	322	3,1
B17-B19 Jiná virová hepatitida	1 103	10,8
B27 Infekční mononukleóza	2 564	25,1
B35 Dermatofytóza	736	7,2
B85 Zavšivení	577	5,6
B86 Svrab	3 109	30,4
G00 Bakteriální meningitida	164	1,6
Nemoci, proti kterým se očkuje:		
A37.0 Pertussis	412	4,0
A84 Virová encefalitida přenášená klíšťaty	643	6,3
B06 Zarděnky	8	0,1
B16 Akutní virová hepatitida B	361	3,5
B26 Epidemický zánět průšnic	1 803	17,6
B96.3 Haemophilus influenzae b	16	0,2
Vybrané zoonózy:		
A21 Tularémie	83	0,8
A26 Erysipeloid	8	0,1
A27 Leptospiróza	55	0,5
A32 Listeriόza	15	0,1
B58 Toxoplazmόza	347	3,4
Vybrané helmintόzy:		
B77 Askariόza (infekce škrkavkou)	61	0,6
B80 Enterobiasis - oxyuriasis (onem. dětským roupem)	812	7,9

¹⁾ Hlášení septikémií nepokrývá celou republiku.
Sepse hlásí jen některé okresy a převážně infekční kliniky.

Úmrtnost na přenosné nemoci v ČR v roce 2005

Diagnóza (MKN-10)	Počet		Podíl zemřelých v % ¹⁾
	hlášených případů	zemřelých	
A02 Jiné infekce způsobené salmonelami	32 927	7	0,0
A04 Jiné bakteriální střevní infekce	32 972	4	0,0
A08 Virové a jiné specifikované střevní infekce	3 670	1	0,0
A09 Průjem a gastroent. předpokl. inf. původu	2 877	2	0,1
A39 Meningokokové infekce	99	2	2,0
A40 Streptokoková septikémie	25	4	16,0
A41 Jiná septikémie ²⁾	262	245	93,5
A42 Aktinomykóza	6	1	16,7
A46 Růže	3 467	4	0,1
A48 Jiné bakteriální nemoci jinde nezařazené	22	8	36,4
A69.2 Lymeská nemoc	3 647	1	0,0
A79 Jiné rickettsiázy	3	1	33,3
A81 Pomalé virové infekce CNS	8	1	12,5
A84 Virová encefalitida přenášená klíšťaty	643	2	0,3
A89 Neurčená virová infekce CNS	11	1	9,1
B00 Infekce virem Herpes simplex	112	2	1,8
B02 Pásový opar	6 682	2	0,0
B16 Akutní hepatitida B	361	4	1,1
B17 Jiná akutní virová hepatitida	199	1	0,5
B18 Chronická virová hepatitida	904	19	2,1
B83 Jiné helmintózy	73	1	1,4
G00 Bakteriální meningitida	164	31	18,9
G61 Zánětlivá polyneuropatie	6	3	50,0
J10 Chřipka způsobená identifikovaným virem	91	3	3,3

Děti zemřelé na přenosné nemoci v ČR v roce 2005

Diagnóza (MKN-10)	Děti ve věku 0 - 14 let		
	počet		Podíl zemřelých v % ¹⁾
	hlášených případů	zemřelých	
A02 Jiné infekce způsobené salmonelami	16 428	1	0,0
A39 Meningokokové infekce	41	2	4,9
A41 Jiná septikémie ²⁾	27	2	7,4
G00 Bakteriální meningitida	39	2	5,1
G61 Zánětlivá polyneuropatie	2	1	50,0

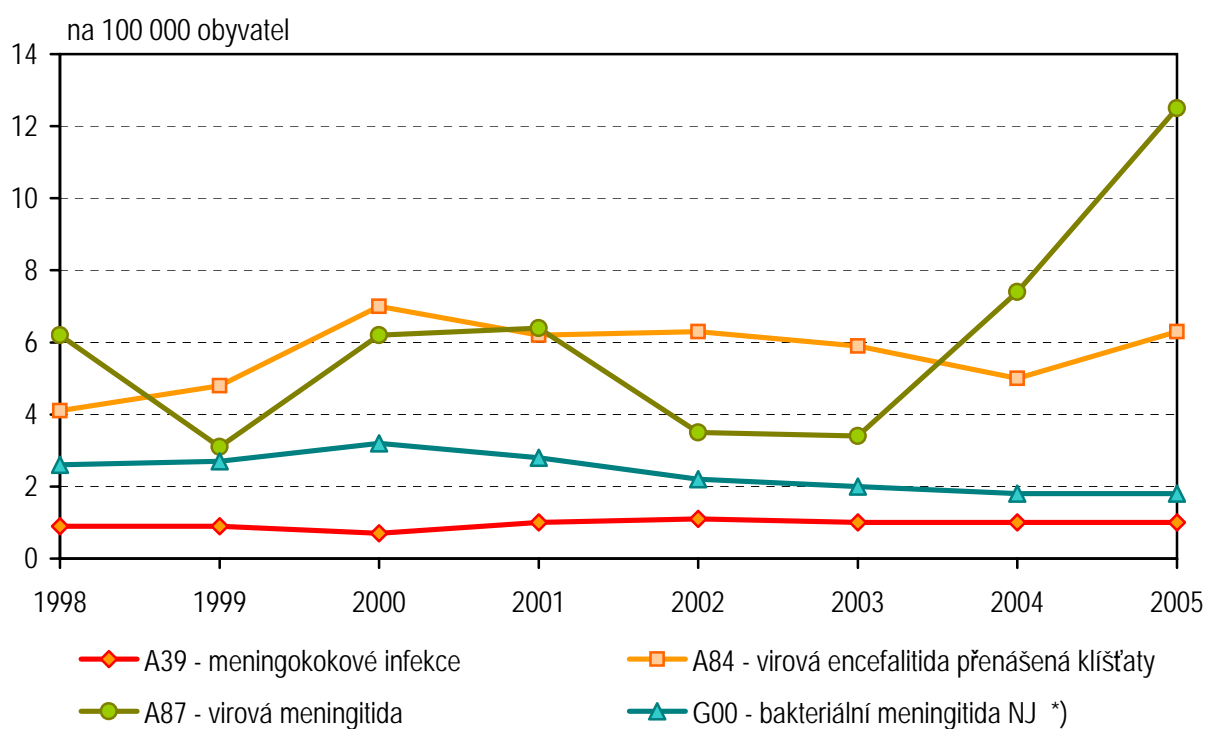
¹⁾ Podíl zemřelých z počtu onemocnění na danou diagnózu.

Rok onemocnění se nemusí shodovat s rokem úmrtí.

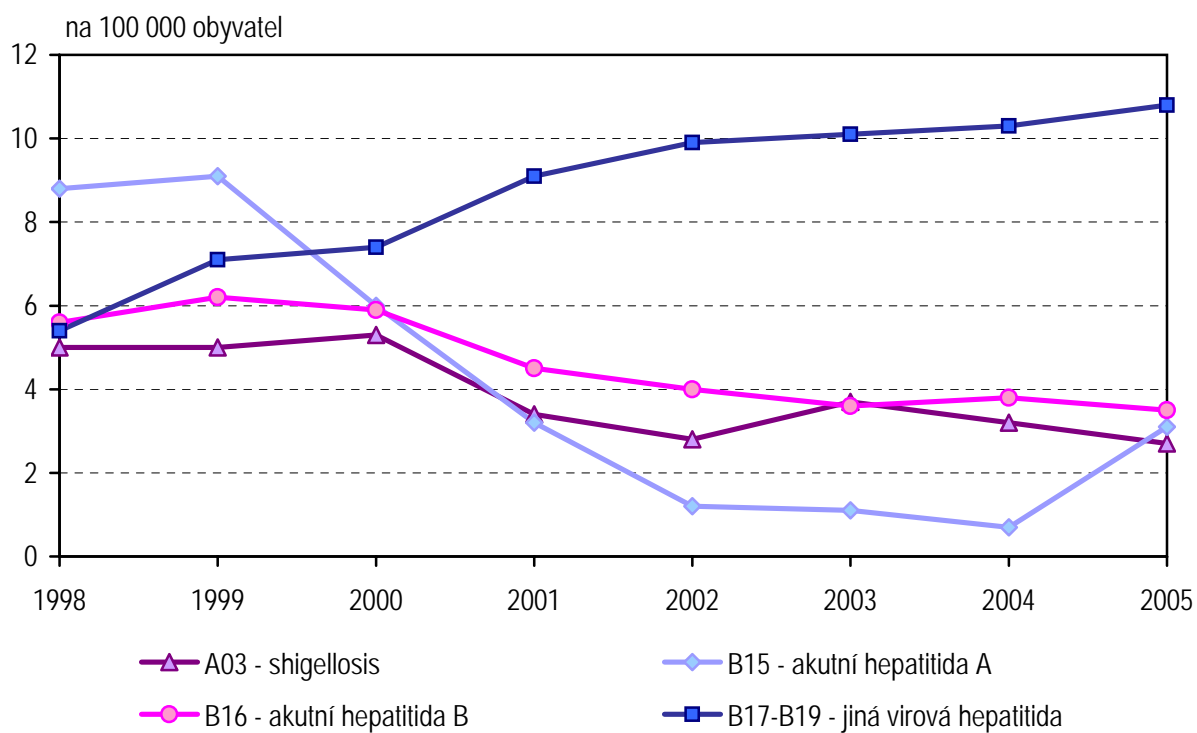
²⁾ Hlášení septikémií nepokrývá celou republiku.

Sepse hlásí jen některé okresy a převážně infekční kliniky.

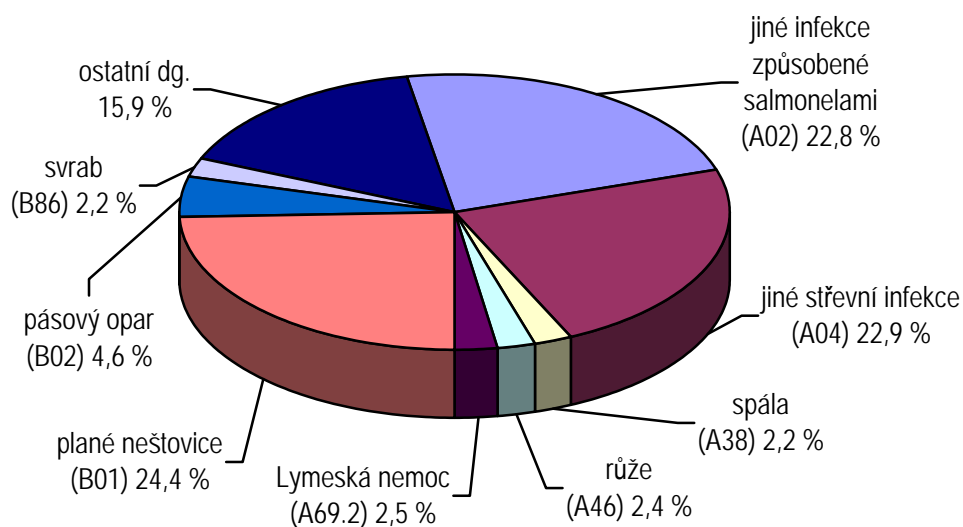
Vývoj incidence vybraných přenosných nemocí v ČR v letech 1998 - 2005

*) od roku 1999 včetně dg. B96.3 - Haemophilus influenzae b

Struktura hlášených přenosných nemocí v ČR v roce 2005

Hlášená onemocnění způsobená bakterií *Haemophilus influenzae b* (Hib; dg. B96.3) u dětí do 14 let věku v letech 2000 - 2005 - vliv zavedení očkování

Rok	Počet případů ve věku				
	0	1 - 4	5 - 9	10 - 14	celkem
2000	10	67	15	3	95
2001	13	48	6	1	68
2002	2	36	8	2	48
2003	2	22	10	-	34
2004	2	7	6	2	17
2005	5	3	3	1	12

Očkování dětí do 1 roku věku Hib vakcínou bylo zavedeno v červenci 2001.

Kousnutí nebo úder psem (dg. W54) - hlášené případy a úmrtí v letech 2000 - 2005

Rok	Počet			
	případů ve věku			úmrtí
	0 - 14	15+	celkem	
2000	897	1 791	2 688	-
2001	763	1 644	2 407	-
2002	675	1 534	2 209	1
2003	568	1 358	1 926	3
2004	437	1 164	1 601	2
2005	457	1 234	1 691	1